

ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*

PUBLIC SECTOR CAPABILITIES AND TOURISM MANAGEMENT UNDER THE CORONAVIRUS INFECTIOUS DISEASE (COVID-19) SITUATION

เอกชัย ชำนินา

Ekachai Chamnina

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Northern College, Thailand

E-mail: ekachai_cha@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) วิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และ 3) เสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งมีวิธีการวิจัยในเชิงคุณภาพ และเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาครัฐประสบปัญหาการมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดนับตั้งแต่มีการเก็บสถิติทางการท่องเที่ยว ต่ำที่สุดนับตั้งแต่ปี 2496 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหยุดชะงัก จากการวิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยว ภาครัฐมีมาตรการเยียวยาแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของการเยียวยาด้านภาษี โดยการให้กลุ่มนิติบุคคลสามารถเลื่อนการยื่นแบบแสดงรายการภาษีออกไปก่อนเพื่อให้กลุ่มนิติบุคคลดังกล่าวสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้เกิดสภาพคล่องให้มากที่สุด การลดอัตราเงินสมทบประกันสังคม รวมถึงการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวภายในประเทศไทย เช่น โครงการเที่ยวปันสุข การเพิ่มวันหยุดพิเศษเพื่อให้ประชาชนได้ออกมาท่องเที่ยวคลายลือกระตุ้นเศรษฐกิจ เมื่อภาครัฐส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวมากขึ้น ประการต่อมาคือการที่ภาครัฐอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว โดยยึดหลักการสะอาด สะดวก และปลอดภัยเพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติกลับมาท่องเที่ยว ตลอดจนสร้างความปลอดภัยบนเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อวางแผนระยะยาว

* Received 29 September 2020; Revised 12 November 2020; Accepted 14 November 2020

สำหรับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว

คำสำคัญ: การจัดการการท่องเที่ยว, ความสามารถภาครัฐ, โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

Abstract

The objective of this research was: 1) Study the problems of the government sector and tourism management under the situation of Coronavirus 2019 (COVID-19). 2) Analyze the capability of the government sector and tourism management under the coronavirus disease 2019 (COVID-19) situation and 3) Propose guidelines for tourism management under the situation of Coronavirus 2019 (COVID-19). Using a qualitative research method and is a descriptive study Use in-depth interviewing techniques and group chat. The research results were found that. The State of government problems and tourism management under the situation of the Coronavirus 2019 (COVID-19). The government sector has experienced the lowest number of tourists since the tourism statistics were collected. Lowest since 1953. Which continuously affected the disruption of the tourism industry from an analysis of the capabilities of the government sector with tourism management. The government provides remedial measures for tourism business operators in the form of tax remedies. By allowing the corporate group to postpone the filing of tax returns so that the corporate group can use the money to circulate to create the most liquidity. The Reduction of Social Security Contribution Rates Including the use of measures to stimulate the tourism economy in Thailand, such as the happiness tourism project Adding a special holiday to allow people to travel to relax the economy. As the government sector encourages and stimulates tourism more. The next thing is the government's facilitation for tourists. By adhering to the principle of clean, convenient and safe for both Thai and foreign tourists to return. As well as to build safety on tourism routes for long-term planning for natural resource management. Which is considered a guideline for tourism management under such circumstances.

Keywords: Tourism Management, Government Competence, Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)

บทนำ

จากคำกล่าวที่ว่า “วันนี้ ขอให้นักท่องเที่ยวทุกคนไม่ลืมว่าเราต้องเที่ยวในวิถีใหม่ ที่เรียกกันว่า New Normal จะปฏิบัติตัวแบบเก่าคงไม่ได้อีกต่อไปแล้ว” (พิพัฒน์ รัชกิจประการ, 2563) ทำให้เห็นว่่านับจากนี้ไปประเทศไทย การท่องเที่ยวของไทยจะไม่มีวันกลับไปเหมือนเดิมได้อีกนับแต่ผลกระทบที่ไม่คาดฝันจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีความรุนแรง น่ากลัว และรวดเร็วอย่างมาก ด้วยมาตรการการรับมือของทุกประเทศทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นการ Lockdown, Home – Local – State – Quarantine, State of Emergency, Curfew, Social Distancing, fit – to – fly ฯลฯ อีกทั้งพฤติกรรม ทัศนคติ รสนิยม ความอ่อนไหวส่วนบุคคล เช่น การระมัดระวัง รักษาตัว ความหวาดกลัว ความกังวล ความตื่นตระหนกของแต่ละบุคคล ส่งผลให้การเดินทางและการท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศและคนต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยลดลง อุปสงค์การเดินทางและท่องเที่ยวทั้งหมดในประเทศไทยจึงลดลงอย่างมากและรวดเร็ว ในขณะที่อุปทานการท่องเที่ยวยังไม่ทันได้ปรับตัวหรือปรับตัวได้ช้ามาก แต่อุปสงค์การท่องเที่ยวลดลงอย่างมากและรวดเร็วเช่นนี้ จึงทำให้ราคาสินค้าและบริการท่องเที่ยวต่าง ๆ ลดลง เช่น โรงแรมและที่พักต่าง ๆ ลดการเปิดห้องพักและการให้บริการอื่น ๆ รวมถึงการบริการเดินทางขนส่งผู้โดยสารก็จะลด เที่ยวบินการให้บริการ หรือยกเลิกเส้นทางบริการต่าง ๆ มากกว่าที่จะเปิดให้บริการตามปกติในราคาที่ถูกลงด้วย เป็นต้น (อนันต์ วัฒนกุลจรัส, 2563)

เมื่อยอดขายสินค้าและบริการท่องเที่ยวภายในประเทศลดลง ธุรกิจท่องเที่ยวจำเป็นต้องประคองและรักษาธุรกิจให้อยู่รอดได้ในช่วงวิกฤตินี้ ธุรกิจท่องเที่ยวที่สายป่านยาว ย่อมมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอและอยู่รอดต่อไปได้ ส่วนธุรกิจท่องเที่ยวที่สายป่านสั้นมีทางเลือกเพื่อความอยู่รอดคือการปรับลดต้นทุนการผลิตและการบริการลง ไม่ว่าจะเป็นการลดปริมาณการใช้วัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ตลอดจนการลดการจ้างงาน ตั้งแต่การลดการทำงานล่วงเวลา การลดชั่วโมงหรือวันในการทำงานตามปกติโดยไม่ได้รับค่าแรง การลดโบนัสและเงินเดือน การปลดพนักงาน อีกทั้งการลดการใช้ทุน อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ การลด/การปิดการใช้สำนักงาน การลด/ยกเลิกการใช้หรือเช่าพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งย่อมกระทบธุรกิจต่อเนื่องอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ธุรกิจการขนส่งผู้โดยสาร (บก น้ำ ราง อากาศ) โรงแรม ร้านอาหาร บริการส่วนบุคคล นันทนาการ ฯลฯ อีกทั้งธุรกิจนอกการท่องเที่ยว อย่างเช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องหนัง รองเท้า อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ธุรกิจเหล่านี้เป็นตัวอย่างสาขาการผลิตและบริการชั้นกลางให้กับภาคการท่องเที่ยวที่จะได้รับผลกระทบทางอ้อม (นิศารัตน์ วิเชียรศรี, 2563)

ผลกระทบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ยังไม่นับรวมผลกระทบต่อเนื่องไปยังภาคการค้าระหว่างประเทศ ภาคการลงทุนในประเทศ และภาครายได้และรายจ่ายของภาครัฐ โดยเฉพาะการลดลงของรายได้จากการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ของภาครัฐ การเพิ่มขึ้นของรายจ่ายของภาครัฐ

จากการดำเนินมาตรการหรือนโยบายต่าง ๆ เพื่อรับมือกับ COVID-19 ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสาธารณสุขที่สู้กับ COVID-19 โดยตรง มาตรการเยียวยาธุรกิจและครัวเรือน มาตรการช่วยเหลือแรงงาน มาตรการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ฯลฯ จากสถานการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาระดับประเทศ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาระดับโลกเลยก็ว่าได้ (อนันต์ วัฒนกุล จรัส, 2563)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและได้ทำวิจัยเรื่อง ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยต้องการศึกษาถึงสภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัส (COVID-19) วิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัส (COVID-19) และเสนอแนวทางการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัส (COVID-19) ภายใต้ความคิดเห็นของผู้วิจัยให้ตอบโจทย์วัตถุประสงค์และนำไปปรับใช้ได้จริงกับสถานการณ์กับดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. เพื่อวิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการการท้องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาคำตอบใหม่เกี่ยวกับการจัดการการท้องเที่ยวของภาครัฐภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากทัศนะของผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) โดยผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการไว้ จำนวน 6 เดือน (เมษายน 2563 - กันยายน 2563) และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) และใช้คำถามปลายเปิดเป็นแนวคำถาม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิด หรือมีประสบการณ์โดยตรง หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูลทางอ้อม หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของหัวข้อการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยสามารถ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1

ผู้กำหนดนโยบาย (ผู้บริหารของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว (เจ้าหน้าที่ของกองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) จำนวน 10 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้ที่มีส่วนได้เสีย (ประชาชนทั่วไป บริษัทท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว) จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งหมด 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) วิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รวมทั้งการทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้จุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้เกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็น หรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวาง การวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ และจัดระเบียบของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยการค้นหาความหมายของข้อความต่าง ๆ จากข้อมูลที่เก็บรวบรวม เพื่อจัดประเภทข้อมูลตามความหมายที่ปรากฏ และมีผลต่อเรื่องที่วิจัยทำให้สามารถเข้าใจถึงข้อมูลได้ง่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทางโทรศัพท์ ร่วมกับการประชุมกลุ่มด้วยชุดคำถามที่จุดประเด็นแนวคิดให้เกิดการวิเคราะห์ด้านการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากนั้นจดบันทึกข้อมูลที่ได้อบรมจนบันทึกรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการสังเกต และข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกัน ทั้งนี้ ในขณะที่ดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งเพื่อความถูกต้อง ชัดเจนของข้อมูล และยังเป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัย และผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดเตรียมฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ให้ง่ายขึ้น จัดทำกลุ่มข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้อบรมจากการสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม ฯลฯ เพื่อความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้รับ และเพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำหลักการ 3 ประการ ประกอบด้วยนี้ การลดทอนและกลั่นกรองข้อมูล การแสดงและพรรณนาข้อมูล และการหาข้อสรุปและตรวจสอบผลการวิจัย เป็นกระบวนการหาข้อสรุปและการตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบต่อไป (Silverman, D., 2005)

ผลการวิจัย

สภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ COVID-19 ทำให้ในปี 2563 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดนับตั้งแต่มีการเก็บสถิติทางการท่องเที่ยว ต่ำที่สุดนับตั้งแต่ปี 2496 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื้อหาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหยุดชะงัก ตั้งแต่สายการบิน โรงแรม ไปจนถึงผู้ประกอบการอื่น ๆ จนหลายบริษัทต้องเข้าสู่ภาวะล้มละลาย ขณะที่การท่องเที่ยวในประเทศเริ่มฟื้นฟูกลับมาบางส่วนแล้ว แต่ยังคงยากที่จะบอกว่าเป็นความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยว จากความต้องการเดินทางอันเนื่องมาจากความเครียด รวมถึงหลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยปรับประมาณการทางเศรษฐกิจว่า จีดีพีอาจจะติดลบถึง 8.1% ก็ยังทำให้ยังคงต้องจับตาการท่องเที่ยวในประเทศในระยะยาวต่อไป (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2563) สอดคล้องกับผู้ใช้ข้อมูล พบว่า

“สถานการณ์ COVID-19 ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงของต่อการท่องเที่ยว แม้ประเทศไทยจะผ่านเหตุการณ์โรคระบาดและภัยธรรมชาติมานับครั้งไม่ถ้วน แต่ต้องยอมรับว่าครั้งนี้รุนแรงที่สุด มีการคาดการณ์ระยะเวลาที่เหลือของปีนี้ การท่องเที่ยวจะกลับมาเร็วที่สุดคือช่วงไตรมาสที่ 4 หรือต้นปีหน้า แต่จะกลับมาในรูปแบบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัย อีกทั้งในประเทศเองยังคงมาตรการในการจำกัดการเดินทาง การเคลื่อนย้ายและการรวมตัวของคนจำนวนมาก นอกจากการเตรียมพร้อมในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งในแง่สถานที่ท่องเที่ยว สถานประกอบการ โรงแรม และภาคส่วนการบริการต่าง ๆ รวมถึงดิจิทัลแพลตฟอร์มที่จะช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวในยุค New Normal แล้ว การพัฒนาทักษะ Upskill Reskill คนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นอีกเรื่องที่สำคัญที่การท่องเที่ยวต้องหันมามองเป็นลำดับต้นๆ โดยเฉพาะกำลังคนในด้าน Health & Wellness และ Digital Transformation” ลงพื้นที่สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ (ผู้บริหารของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

จากปัญหาภาคการท่องเที่ยวที่ภาครัฐประสบถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มที่เปราะบางในสังคม เช่น ผู้พิการ กลุ่ม LGBTI และสมาชิกชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยกลุ่มผู้หญิงจะมีความเสี่ยงสูงต่อการว่างงาน เพราะบางส่วนอยู่ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่กระทบหนักที่สุด ขณะที่แรงงานนอกระบบซึ่งมีจำนวนมากกว่าครึ่งของภาคแรงงานก็ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงเช่นกัน เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่ได้อยู่ในประกันสังคม และไม่สามารถได้รับสิทธิต่าง ๆ ในสถานที่ทำงาน เช่น เงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าจ้าง การลาภิจ หรือ ลาป่วยทั้งหมดนี้ ล้วนแต่ต้องการมาตรการเยียวยาที่ตรงเป้าหมาย และแน่นอนเมื่อภาครัฐต้องเยียวยาอีกหนึ่งปัญหาที่ตามมา นั่นคือ “งบประมาณ” ภาครัฐจะต้องจัดเตรียมเงินงบประมาณเพื่อรองรับมาตรการด้านต่าง ๆ ที่ต้องเยียวยาความเป็นอยู่ให้กับประชาชนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตให้ผ่านพ้นช่วงเวลาสถานการณ์อันยากลำบากนี้ไปได้

ผลการวิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการเยียวยาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจะอยู่ในรูปแบบของการเยียวยาด้านภาษี โดยการให้กลุ่มนิติบุคคลสามารถเลื่อนการยื่นแบบแสดงรายการภาษีออกไปก่อนเพื่อให้กลุ่มนิติบุคคลสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้เกิดสภาพคล่องให้มากที่สุด เพราะผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนมากจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ในเรื่องการกระตุ้นการท่องเที่ยวของประชาชน กระทรวงการคลัง และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีความเห็นที่ตรงกันเกี่ยวกับการใช้มาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ช่วงเดือนกรกฎาคม 2563 เป็นต้นไป โดยมาตรการดังกล่าวที่ออกมานั้น รัฐเล็งเห็นว่าเป็นการดีที่ออกมากระตุ้นการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวไทยที่เห็นได้ชัดเจนมากที่สุดคือ มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย มีชื่อว่า “เที่ยวปันสุข” โดยมาตรการเที่ยวปันสุข รัฐออก 2 แพคเกจ ใช้ชื่อว่า “เราเที่ยวด้วยกัน” และ “กำลังใจ” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเป็นระยะเวลารวม 4 เดือน (กรกฎาคม – ตุลาคม 2563) จากการปล่อยมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเมื่อช่วงเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา ยังพบว่า มาตรการดังกล่าวมีช่องโหว่ รวมถึงปัญหาที่ไม่สามารถตอบโจทย์การกระตุ้นการท่องเที่ยวที่แท้จริงได้ เช่น ปัญหา กล่าวถึงกรณีในโซเชียลมีเดียร้องเรียนว่า ผู้ประกอบการที่พักบางแห่งใช้โอกาสนี้ขึ้นราคาค่าที่พัก ทำให้โลกออนไลน์เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากถึงประเด็นดังกล่าว โดยเฉพาะราคาที่พักในแต่ละที่มีราคาแพงกว่าราคาปกติ โดยอ้างอิงข้อความจากผู้โพสต์รายหนึ่งโดยโพสต์ข้อความระบุว่า “สองวันก่อนเปิดดูราคาห้องพักที่อยากจอง ที่แรก 2,200 บาท รวมภาษีแล้ว พอวันนี้กำลังจะจองใช้สิทธิ์ #เราเที่ยวด้วยกัน ห้องพักเหมือนกันเป๊ะ ขึ้นราคามาเป็น 4,000 บาท ลด 40% จากโครงการเราเที่ยวด้วยกันเหลือ 2,400 บาท (ยังไม่รวมภาษี) อีกที่นึง เมื่อสองวันก่อนยังอยู่ที่ราคา 4,900 รวมภาษีแล้ว วันนี้พุ่งขึ้นมา 8,900 ลด 40% จากโครงการเราเที่ยวด้วยกันเหลือ 5,340 บาท (ยังไม่รวมภาษี) เราเข้าใจนะแต่แอบเจ็บนิดเดียว” (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

เช่นเดียวกับในโลกออนไลน์อย่างทวิตเตอร์ ซึ่งมีผู้ใช้ระบุว่า "บางโรงแรมปกติลดราคาเยอะอยู่แล้ว แต่พอใส่โปรรัฐบาลไปดันปรับเป็นราคาปกติแล้วให้ใช้โปรรัฐ สรุปราคาโปรกับราคารัฐช่วยพอกๆ กัน แทนที่จะลดจากราคาโปร ...ก็ขอให้เจริญๆ นะ รอบนี้ไม่มีใครเที่ยวก็โทษตัวเองไปแล้วกันนะ #เราเที่ยวด้วยกัน" (กรุงเทพธุรกิจ, 2563)

จากปัญหาที่พบดังกล่าวภาครัฐก็ได้มีการแก้ปัญหาด้วยการให้ ททท. เปิดช่องทางให้ประชาชนร้องเรียนหรือแจ้งข้อมูลผู้ประกอบการที่ปรับขึ้นราคาผ่านสายด่วนบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ททท. 1672 และ www.เที่ยวปันสุข.com หลังได้รับเรื่องร้องเรียนจะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบภายใน 3 วัน หากพบผู้ประกอบการขึ้นราคาจริงอย่างไม่สมเหตุผลและไม่เป็นไปตามข้อตกลง โรงแรมจะถูกตัดสิทธิ์เข้าร่วมโครงการเที่ยวปันสุขทันที รวมถึงให้คืนเงิน

ผู้จองทั้งหมด ทั้งนี้ นอกจากตัดสิทธิ์ร่วมโครงการเที่ยวปันสุข ททท.จะขึ้นบัญชีดำหรือ blacklist ผู้ประกอบการที่เอาเปรียบผู้บริโภค ตัดสิทธิ์ในการร่วม ทุก ๆ โครงการของ ททท.ทั้งในปัจจุบัน และโครงการในอนาคต หนักกว่าการตัดสิทธิ์ ตนคิดว่าเป็นมาตรการลงโทษทางสังคม หากพบที่פקขึ้นราคาต้องไม่จอง หวังว่า ผู้ประกอบการจะให้ความร่วมมือและตระหนักถึงภาพลักษณ์ชื่อเสียงของโรงแรม โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขโครงการ เพื่อหวังให้ประชาชนใช้มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง (ไทยโพสต์, 2563)

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า “ประการแรกด้านการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ภาครัฐควรมีการสร้างระบบการให้บริการที่ลดจุดสัมผัสให้น้อยที่สุด เช่น ระบบเช็คอินอัตโนมัติ การเลี่ยงการใช้บัตรโดยสาร และใช้การจดจำใบหน้าแทนการตรวจสอบหนังสือเดินทาง ไปจนถึงการสร้างมาตรฐานด้านความสะอาดในจุดเสี่ยง เช่น มือจับประตูทางเข้าของโรงแรม และร้านอาหาร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีการคาดการณ์ว่า การท่องเที่ยวหลังจากการระบาดของไวรัสโคโรนานั้น นักท่องเที่ยวจะตระหนักถึง 4 ประเด็นสำคัญ คือ ประเด็นที่ 1 ความสะอาด นักเดินทางจะให้ความสำคัญกับสุขอนามัยและความสะอาดของการขนส่งและที่พัก ประเด็นที่ 2 ความเป็นส่วนตัว นักท่องเที่ยวจะเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นห้องถิ่นและส่วนตัวมากกว่าสถานที่ที่ได้รับความนิยมจากสาธารณะ และมีแนวโน้มจะเลือกสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติมากกว่าเที่ยวในเมือง รวมถึงเลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวแทนการใช้รถขนส่งสาธารณะ โดยไปกับกลุ่มคนที่สนิทไว้ใจกันในเรื่องความสะอาดมากกว่าไปกับกลุ่มทัวร์ ประเด็นที่ 3 ความโปร่งใส นักท่องเที่ยวต้องการรูปแบบการเดินทางที่สามารถตรวจสอบการคืนเงินได้อย่างชัดเจนและมีนโยบายการยกเลิกการเดินทางที่ยืดหยุ่น และประเด็นที่ 4 ความเป็นท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะนิยมเที่ยวท้องถิ่นขึ้น เนื่องจากธุรกิจขนาดเล็กต่างได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยตรงและบางเมืองมีรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการช่วยสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น” ลงพื้นที่สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (เจ้าหน้าที่ของกองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, 2563); (ประชาชนทั่วไป บริษัทท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว, 2563)

ประเด็นถัดมา คือการการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศได้นำความหลากหลายทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม นวัตกรรม เทคโนโลยี แรงงาน ฯลฯ ของแต่ละมุมโลกเข้าด้วยกัน โดยผลลัพธ์ที่ตามมาอย่างชัดเจนคือ “ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยว” โดยผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อก้าวให้ทันสภาพการณ์ของตลาดในปัจจุบันและอนาคตเพื่อมัดใจกลุ่มลูกค้า และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านธุรกิจ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจกลายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ การท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มรูปแบบของการท่องเที่ยวมีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในอดีต นักท่องเที่ยวหลายกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจต่อประเทศไทยมากขึ้น ทำให้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศท่องเที่ยวยอดนิยมในสายตาชาวต่างชาติ หัวเมืองต่าง ๆ เช่น กรุงเทพฯ พัทยา เชียงใหม่ ภูเก็ต หัวหิน โด่งดังมีชื่อเสียง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากในแต่ละปี ด้วยความแตกต่างในเชิงภูมิศาสตร์ ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีจุดเด่นเยอะส่งผลให้เรามีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวโดยมีเป้าหมายเฉพาะเจาะจงที่มาก นักเดินทางมีจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาไทยที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงเกษตร เชิงอุตสาหกรรม เชิงพาณิชย์ เชิงวัฒนธรรม เชิงศาสนา เชิงการแพทย์ เชิงสุขภาพ เชิงกิจกรรมและกีฬา สรุปคือปัจจุบันนักเดินทางมีจุดประสงค์และเป้าหมายในการมาไทยที่กว้างมากขึ้น ถือเป็นข้อได้เปรียบที่สำคัญที่สุด สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า

“เป้าหมายประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของแผนฟื้นฟูการท่องเที่ยวของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีอยู่ 2 ข้อหลักๆ คือ 1) สร้างงาน สร้างรายได้ เสริมสภาพคล่อง กระตุ้นการบริโภคภาคประชาชนผ่านการเดินทางภายในประเทศ และ 2) สร้างรายได้จากฐานนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง สร้างสมดุลเชิงโครงสร้างใหม่ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์ 5R เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย Reboot กระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค เพื่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้แนวทาง Go Again ส่งเสริมให้เกิดการเที่ยวซ้ำในประเทศ เน้นเพิ่มความถี่ในการเดินทางของกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมไทยเที่ยวไทย ให้มีความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผ่านความร่วมมือต่าง ๆ และแนวทาง Go Local พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก Rebuild ซ่อมสร้าง ปรับตัวสู่นิวโนมัล เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาว พัฒนาสินค้าและบริการให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยใช้แนวทาง Go New Norm ซ่อมสิ่งที่เป็นปัญหาและสร้างสิ่งที่จะเป็นรากฐานที่มั่นคงยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อไป ประสานความช่วยเหลือผู้ประกอบการ พัฒนายกระดับทักษะของบุคลากรทุกระดับ และแนวทาง Go Digital พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสร้างความมั่นใจเรื่องความปลอดภัย พัฒนาแพลตฟอร์มเป็นเครื่องมือทางการตลาด สร้างโอกาสและให้ความรู้การตลาดสมัยใหม่แก่ผู้ประกอบการ Rebrand สื่อสารการตลาดด้วยภาพลักษณ์ใหม่ ทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคนไทยและต่างชาตินึกถึงและตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยว ด้วยแนวทาง Go Top สร้างความประทับใจ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในใจของนักท่องเที่ยว และแนวทาง Go Confident สร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าแบรนด์ Amazing Thailand ด้านความปลอดภัย นักท่องเที่ยวมั่นใจว่าจะมีความสุขเมื่อได้มาและกลับไปอย่างปลอดภัย Rebound กระตุ้นตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ฟื้นกลับมาในระยะเวลาที่รวดเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง รักษาฐานนักท่องเที่ยวคุณภาพและกลุ่มเป้าหมาย ผ่านแนวทาง Go High ทำตลาดแบบเจาะจงกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่ม Health and

Wellness ไม่เน้นจำนวน มุ่งรักษาฐานนักท่องเที่ยวคุณภาพ เปิดกว้างท่าตลาดทุกพื้นที่ และ แนวทาง Go Quality มุ่งตลาดที่มีศักยภาพในการเติบโต และ Rebalance ปรับสมดุลใหม่เพื่อความยั่งยืน ผ่านแนวทาง Go Responsible รักษาธรรมชาติที่ฟื้นตัวดีขึ้นจากช่วง COVID-19 สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และ แนวทาง Go Sustainability ลดการพึ่งพิงตลาดใดตลาดหนึ่ง กระจายการเดินทางท่องเที่ยวเชิงพื้นที่และเวลา สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการรักษาสมดุลระหว่าง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม” ลงพื้นที่สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (เจ้าหน้าที่ของกองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว, 2563)

อภิปรายผล

สภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ COVID-19 ทำให้ในปี 2563 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดนับตั้งแต่มีการเก็บสถิติทางการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการมีนักท่องเที่ยวลดน้อยลงยังส่งผลกระทบต่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหยุดชะงัก ตั้งแต่สายการบิน โรงแรม ไปจนถึงผู้ประกอบการอื่น ๆ จนหลายบริษัทต้องเข้าสู่ภาวะล้มละลาย มีการคาดการณ์ระยะเวลาที่เหลือของปี 2563 ว่า การท่องเที่ยวจะกลับมาเร็วที่สุดคือช่วงไตรมาสที่ 4 หรือต้นปี 2564 แต่จะกลับมาในรูปแบบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จุดขายเรื่องความปลอดภัย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงเป็นตัวชูโรงด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยหลังสถานการณ์ COVID-19 อีกหนึ่งจุดขายคือ เรื่องความคุ้นเคย ทั้งด้านวัฒนธรรมและอาหาร ตลอดจนจุดขายเรื่องความสวยงามของทั้งธรรมชาติที่ได้รับการฟื้นฟู และน้ำใจของคนไทยในการช่วยเหลือเกื้อกูล ก็เป็นอีกจุดขายของการท่องเที่ยว หลังวิกฤตครั้งนี้ การ Upskill Reskill บุคลากรด้านการท่องเที่ยว และการทำดิจิทัลแพลตฟอร์มให้เกิดในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้การท่องเที่ยวไทยให้สามารถพร้อมฟื้นตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเทียบเคียงกับการค้นคว้าข้อมูลของ อนันต์ วัฒนกุลจรัส พบว่า เมื่อยอดขายสินค้าและบริการท่องเที่ยวภายในประเทศลดลง ธุรกิจท่องเที่ยวจำเป็นต้องประคองและรักษาธุรกิจให้อยู่รอดได้ในช่วงวิกฤตินี้ ธุรกิจท่องเที่ยวที่สายป่านยาวย่อมมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอและอยู่รอดต่อไปได้ ส่วนธุรกิจท่องเที่ยวที่สายป่านสั้นมีทางเลือกเพื่อความอยู่รอดคือการปรับลดต้นทุนการผลิตและการบริการลง ไม่ว่าจะเป็นการลดปริมาณการใช้วัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ตลอดจนการลดการจ้างงาน ตั้งแต่การลดการทำงานล่วงเวลา การลดชั่วโมงหรือวันในการทำงานตามปกติโดยไม่ได้รับค่าแรง การลดโบนัสและเงินเดือน การปลดพนักงาน อีกทั้งการลดการใช้ทุน อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ การลดหรือการปิดการใช้สำนักงาน การลดหรือยกเลิกการใช้หรือเช่าพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งย่อมกระทบธุรกิจต่อเนื่องอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

อีกทั้งธุรกิจนอกการท่องเที่ยว อย่างเช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องหนัง รองเท้า อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ธุรกิจเหล่านี้เป็นตัวอย่างสาขาการผลิตและบริการชั้นกลางให้กับภาคการท่องเที่ยวที่จะได้รับผลกระทบทางอ้อม โดยผลกระทบจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าปัจจัยแรงงานและทุนเหล่านั้นเป็นปัจจัยจำเพาะสาขาหรือสามารถปรับเปลี่ยนไปใช้งานในสาขาต่าง ๆ ได้ (อนันต์ วัฒนกุลจรัส, 2563)

ผลการวิเคราะห์ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการเยียวยาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจะอยู่ในรูปแบบของการเยียวยาด้านภาษี โดยการให้กลุ่มนิติบุคคลสามารถเลื่อนการยื่นแบบแสดงรายการภาษีออกไปก่อนเพื่อให้กลุ่มนิติบุคคลดังกล่าวสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้เกิดสภาพคล่องให้มากที่สุด ในด้านการเยียวยาปัญหาผู้ว่างงานที่เป็นกลุ่มประชาชนที่เปราะบางและได้รับผลกระทบสูงสุด โดยรัฐบาลให้เงินเยียวยา 15,000 บาท (จ่ายเป็นรายเดือน ๆ ละ 5,000 บาท) อีกทั้ง แรงงานที่อยู่ในระบบภาครัฐมีมติเห็นชอบให้ปรับลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคมให้กับนายจ้าง และผู้ประกันตน ทั้งมาตรา 33 และมาตรา 39 โดยนายจ้าง และผู้ประกันตนมาตรา 33 ปัจจุบันจ่ายฝ่ายละร้อยละ 5 ของค่าจ้าง ลดลงเหลือฝ่ายละร้อยละ 4 ของค่าจ้าง สำหรับผู้ประกันตนเองโดยสมัครใจมาตรา 39 จากปัจจุบันจ่าย 432 บาทต่อเดือน เป็นจ่าย 336 บาทต่อเดือน การลดอัตราเงินสมทบดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา 6 เดือน นับแต่วัดค่าจ้างประจำเดือน มี.ค. ถึง ส.ค. 2563 ทั้งนี้ การปรับลดอัตราเงินสมทบดังกล่าวจะไม่กระทบต่อสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับแต่อย่างใด และสามารถช่วยเหลือลดค่าใช้จ่ายในการส่งเงินสมทบให้กับนายจ้าง และผู้ประกันตน เป็นเงินประมาณ 17,000 ล้านบาท โดยมาตรการการจัดการของภาครัฐทั้งสองมาตรการที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้างต้น หากดูในยอดเงินรวมถือเป็นเงินเยียวยาที่สูงจึงอาจมองได้ว่าสามารถช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล รวมถึงประชาชนกลุ่มผู้ใช้แรงงานให้สามารถอยู่รอดในภาวะวิกฤติช่วงดังกล่าวได้ในระดับที่ดี แต่ความเป็นจริงแล้ว จำนวนเงินที่ได้รับการเยียวยา

หากบางครอบครัวที่อยู่ในธุรกิจที่ได้รับผลกระทบโดยตรงรายได้จะหายไปถึง 80% หรือ 100% เมื่อมองย้อนกลับไปยังเงินที่ได้รับการเยียวยาย่อมไม่เพียงพอกับรายจ่ายคงที่ของแต่ละครอบครัว จึงทำให้ภาครัฐใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวภายในประเทศไทย โดยมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวไทยที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย มีชื่อว่า “เที่ยวปันสุข” ซึ่งภายหลังจากการดำเนินการมาตรการมาระยะหนึ่ง ยังพบว่ามาตรการดังกล่าวมีช่องโหว่ รวมถึงปัญหาที่ไม่สามารถตอบโจทย์การกระตุ้นการท่องเที่ยวที่แท้จริงได้ ซึ่งเทียบเคียงกับการค้นคว้าข้อมูลของ บุญเลิศ วิเศษปรีชา เรื่อง เพราะอะไรโครงการแจกเงินเยียวยา 5,000 บาท จากผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 จึงมีแต่ปัญหา พบว่า การบริหารจัดการกับวิกฤติในครั้งนี้คือ ภาครัฐประเมิณผล

กระทบจากการปิดสถานประกอบการน้อยเกินไป ล่าช้าเกินไปและไม่ได้ประเมินผลกระทบล่วงหน้า รวมทั้งจำกัดการช่วยเหลือเพียงแค่ 3 ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและการที่รัฐบาลคิดมาตรการช่วยเหลือแบบ “สงเคราะห์” โดยเน้นไปที่กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบหนัก ๆ บางกลุ่ม เท่านั้น โดยไม่ตระหนักว่าวิกฤติที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อคนเป็นวงกว้าง ดังนั้น รัฐควรปรับเปลี่ยนหลักคิดและวิธีการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในภาวะวิกฤตินี้จาก “การสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน” เป็น “การให้สวัสดิการถ้วนหน้า” หรือเปลี่ยนวิธีการจาก “คัดคนเข้า” เป็น “คัดคนออก” โดยวิธีการนี้มีมีการนำมาใช้หลายประเทศอย่าง สิงคโปร์ ไต้หวัน และสหรัฐอเมริกา (บุญเลิศ วิเศษปรีชา, 2563)

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการวางแผนระยะยาวในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวภายใต้หลักความสะอาด สะดวก และปลอดภัย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้มาท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในบริเวณท่องเที่ยว ให้ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดังกล่าว ในรูปแบบ New Normal การเพิ่มความสะอาดของระบบสื่อสารรูปแบบดิจิทัล ให้มุ่งเน้นเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสะอาด สะอาด ปลอดภัย และสวยงาม การดำเนินมาตรการเพื่อแก้ปัญหา Over tourism ในระยะยาว เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในช่วงเวลาต่าง ๆ การนำแอปพลิเคชันมาใช้ในการแจ้งเตือนเมื่อมีนักท่องเที่ยวหนาแน่นในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถปรับเปลี่ยนแผนเพื่อมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาอื่น ประเทศไทยควรพลิกวิกฤติ COVID-19 ให้เป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยน และยกเครื่องกลยุทธ์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยปรับเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวแบบที่เน้นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Quality Tourism)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ภาพรวมมาตรการความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวนั้น ภาครัฐให้การเยียวยาผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของภาษี โดยการให้กลุ่มนิติบุคคลสามารถเลื่อนการยื่นแบบแสดงรายการภาษีออกไปเพื่อให้กลุ่มนิติบุคคลดังกล่าวสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้เกิดสภาพคล่องให้มากที่สุด ด้านผู้ที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากธุรกิจท่องเที่ยวปิดตัวลงจนทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน ภาครัฐเยียวยาด้วยการจ่ายเงิน 5,000 บาท เป็นระยะเวลา 3 เดือน อีกทั้ง แรงงานที่อยู่ในระบบภาครัฐมีมติเห็นชอบให้ปรับลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคมให้กับนายจ้าง และผู้ประกันตน รวมถึงการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวภายในประเทศไทย เช่น โครงการเที่ยวปันสุข การเพิ่มวันหยุดพิเศษเพื่อให้ประชาชนได้ออกมาท่องเที่ยวคลายล็อคระตุ้นเศรษฐกิจมากขึ้น เมื่อภาครัฐ

ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวมากขึ้น สิ่งสำคัญในประการต่อมาคือจะต้องอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวภายใต้หลักการสะอาด สะดวก และปลอดภัยเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้มาท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรกำหนดนโยบายวางโซนและผสมผสานการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีความหลากหลายและครบครัน ควรกำหนดนโยบายการยกระดับสุขอนามัยของอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว การยกระดับมาตรฐานด้านสาธารณสุขปลอดภัยและความปลอดภัยของรัฐ และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย ควรศึกษาการตลาดและสร้างแบรนด์เมืองอย่างต่อเนื่องในฐานะพื้นที่ปลอดภัย สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหาความปลอดภัยและต้องการอยู่แบบระยะยาว ให้การเดินทางมาประเทศไทยเป็น Hi Trip และ Hi Trust ควรศึกษาระบบการเดินทางแบบปลอดภัยตลอดห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวในพื้นที่ปลอดภัย และควรศึกษาการออกแบบโครงสร้างการสัญจรในย่านท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นไม่สามารถสัญจรในย่านอย่างอิสระ

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). ประเด็นร้อน! “เราเที่ยวด้วยกัน” ราคาจองโรงแรมแพงกว่าเท่าตัว. เรียกใช้เมื่อ 19 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/889970>
- เจ้าหน้าที่ของกองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว. (30 กรกฎาคม 2563). สภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และความสามารถของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). (เอกชัย ชำนินา, ผู้สัมภาษณ์)
- ไทยโพสต์. (2563). ททท.เอาจริงตัดสิทธิ์-ขึ้นแบลคลิสต์ โรงแรมอัฟราคาเที่ยวปั่นสุข. เรียกใช้เมื่อ 27 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/72092>
- นิตยสาร นิตยสารวี. (9 กรกฎาคม 2563). ปัญหาสถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับเศรษฐกิจโลก. สำนักข่าวเศรษฐกิจ, หน้า 7.
- บุญเลิศ วิเศษปรีชา. (2563). เพราะอะไรโครงการแจกเงินเยียวยา 5,000 บาท จากผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 จึงมีแต่ปัญหา. เรียกใช้เมื่อ 12 กรกฎาคม 2563 จาก <https://moneyguru.co.th/articles/ทำไมโครงการแจกการเงินจึงมีแต่ปัญหา>
- ประชาชนทั่วไป บริษัทท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว. (20 สิงหาคม 2563). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). (เอกชัย ชำนินา, ผู้สัมภาษณ์)

- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2563). หวันท่องเที่ยวโลกทรุดยาว WTO เร่งทั่วโลก “รีสตาร์ท”. เรียกใช้เมื่อ 12 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-489984>
- ผู้บริหารของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (15 กรกฎาคม 2563). สภาพปัญหาของภาครัฐกับการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). (เอกชัย ชำนินา, ผู้สัมภาษณ์)
- พิพัฒน์ รัชกิจประการ. (2563). ภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว. ใน รายงานสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). โลกออนไลน์วิจารณ์หนัก"เราเที่ยวด้วยกัน"ทำพิษ จองโรงแรม-ที่พัก ราคาแพง. เรียกใช้เมื่อ 12 กรกฎาคม 2563 จาก <https://siamrath.co.th/n/170518>
- อนันต์ วัฒนกุลจรัส. (2563). ท้นเศรษฐกิจเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์จากการระบาดโควิด-19 คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 12 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.econ.nida.ac.th>
- Silverman, D. (2005). Doing Qualitative Research. Thousand Oaks: California 91523. SAGE. Publications Inc.